

Gemeente Rijswijk

Accountantsverslag 2014

An independent member of Baker Tilly International

VERTROUWELIJK

Aan de gemeenteraad van de gemeente Rijswijk
T.a.v. de heer J. Massaar
Postbus 5305
2280 HH Rijswijk

Rotterdam, mei 2015

Betreft: Accountantsverslag bij de jaarrekening 2014

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2014 van uw gemeente afgerond. In dit accountantsverslag informeren wij u over onze bevindingen.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2014.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,
Baker Tilly Berk N.V.

drs. R. Opendorp RA
Partner

A.P.C. Stoutjesdijk-Ringeling MSc
Manager

Inhoudsopgave

1. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden
2. Accountantscontrole
3. Kwaliteit verslaggeving
4. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole
5. Bevindingen ten aanzien van de interne beheersing
6. Financiële positie en resultaat
7. Single Information Single Audit (SiSa)
8. Overige aandachtspunten
9. Landelijke ontwikkelingen

Uw contactpersonen:

drs. R. (Rik) Opendorp RA

Partner

E: r.opendorp@bakertillyberk.nl

A.P.C. (Astrid) Stoutjesdijk-Ringeling MSc RA

Manager

E: a.stoutjesdijk@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.

Lichtenauerlaan 230

3062 ME ROTTERDAM

Postbus 8545

3009 AM ROTTERDAM

T: 010 – 253 59 00

1. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden

1.1 Dekking en reikwijdte van de controle zijn conform de opdrachtbevestiging

Wij hebben van u de opdracht gekregen om de jaarrekening 2014 van de gemeente Rijswijk te controleren. In onze vaktechnische opdrachtbevestiging is deze opdracht in detail verder uitgewerkt.

Bij deze controle hanteren wij de in het controleprotocol vastgelegde marges. De maximaal toe te passen marges zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO). U heeft geen lagere marge vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. De bij onze controle van de jaarrekening 2014 toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% (€ 1.414.000) en voor onzekerheden 3% (€ 4.242.000) van de totale lasten inclusief de toevoegingen aan de reserves. Onze controle houdt in dat wij niet alle transacties controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden en onrechtmatigheden te ontdekken.

In het accountantsverslag worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die de door u vastgestelde rapportagetolerantie van € 100.000 (opgenomen in het controleprotocol) overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening door uw raad gerapporteerd.

2. Accountantscontrole

2.1 Goedkeurende controleverklaring

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening over boekjaar 2014 een goedkeurende controleverklaring af te geven voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid waarvan de oordeelparagraaf als volgt luidt:

"Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Rijswijk een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving waaronder verordeningen van de gemeente Rijswijk."

In de controleverklaring nemen wij een paragraaf op waarin wij aandacht vragen voor de onzekerheden binnen de grondexploitatie met een verwijzing naar de in de jaarrekening opgenomen toelichting. Wij gaan bij ons voorgenomen oordeel er vanuit dat de jaarrekening en de prognoses waar deze op is gebaseerd niet zullen worden gewijzigd. Zie verder het hoofdstuk grondexploitaties van dit accountantsverslag.

2.2 Geconstateerde niet-gecorrigeerde afwijkingen en onzekerheden

Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden hebben wij geen afwijkingen geconstateerd die de in hoofdstuk 1.1 genoemde rapporteringstolerantie overschrijden voor getrouwheid en rechtmatigheid.

2. Accountantscontrole

2.3 Geen afwijkingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat lasten binnen de begroting blijven en de baten op peil blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de Raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de kadernota rechtmatigheid die door het Platform Rechtmatigheid is uitgebracht. De belangrijkste inhoudelijke conclusie hierbij betreft de constatering dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer (1) kostenoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, (2) kostenoverschrijdingen passen binnen het beleid of (3) kostenoverschrijdingen bij open-einde regelingen moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven, wordt betrokken. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

Daarnaast moet de accountant in het accountantsverslag deze kostenoverschrijdingen, waarvan het College in de jaarrekening aan moet geven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde te stellen. Extra lasten die worden gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten, en de gemeenteraad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten zijn onrechtmatig.

2. Accountantscontrole

Begrotingsuitputting (lasten voor onttrekking en bestemming aan reserves)

X € 1.000

Progr. Nr.	Programma	Begroot na wijziging in euro's	Werkelijk in euro's	Verschil in euro's	Verschil in %
1.	Algemeen Bestuur en Organisatie	€ 8.919	€ 9.379	- € 460	5 %

Met betrekking tot de overschrijdingen constateren wij het volgende:

Op programma 1, Algemeen Bestuur en Organisatie, is de overschrijding € 460.000. De overschrijding wordt veroorzaakt door:

- Extra storting in de pensioenvoorziening wethouders voor € 279.000 op basis van actuariële berekeningen waarmee geen rekening was gehouden in de raming
- Extra lasten van € 211.000 in verband met reorganisatie. In de begroting is deze wijziging opgenomen bij de Algemene Dekkingsmiddelen in plaats van bij Algemeen Bestuur en Organisatie. Hierdoor is sprake van een administratieve afwijking.

Wij constateren dat de overschrijdingen worden veroorzaakt door bestaand beleid waardoor deze overschrijdingen niet als rechtmatigheidsfout worden aangemerkt. Door de gemeente is dit in de toelichting op het overzicht van baten en lasten nader toegelicht.

2. Accountantscontrole

2.4 Schattingen in de jaarrekening

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening is dat de organisatie schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant afwijken van de verwachtingen van het college. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld. De belangrijkste schattingen in de jaarrekening zijn:

Belangrijke schattingen	Beoordeling	Toelichting
Verwachte levensduur voor de immateriële vaste activa	Akkoord	De verwachte levensduur voor de kosten onderzoek en ontwikkeling en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is.
Verwachte levensduur voor de materiele vaste activa	Akkoord	De verwachte levensduur voor de verschillende activa categorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is.
Waardering van voorraden	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de grondexploitatie. De onzekerheid met betrekking tot de waardering van de Rijswijk Buiten hebben wij toegelicht in paragraaf 4.3.
Waardering van de vorderingen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de vorderingen. Voor de waardering van de vordering op Modulus verwijzen wij naar paragraaf 4.2.
Waardering van de voorzieningen	Akkoord	Wij kunnen ons vinden in de waardering van de voorzieningen. Zie paragraaf 4.4 voor de waardering van de voorziening Welzijnsaccomodatatie (MOP).

2. Accountantscontrole

2.5 Grondslagen

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen, beoordeling van de grondslagen van de financiële verslaggeving en van belangrijke schattingen die bij het opmaken van de jaarrekening zijn gehanteerd.

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de duidelijkheid en volledigheid van de jaarverslaggeving beoordeeld. Uw gemeente heeft gedurende 2014 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.

Wij concluderen dat de gehanteerde waarderingsgrondslagen aanvaardbaar zijn en dat de toepassing daarvan, samen met de in de jaarrekening opgenomen toelichtingen, een getrouw beeld geeft van de financiële positie van uw gemeente.

3. Kwaliteit verslaggeving

3.1 Jaarverslag

De jaarstukken 2014 bestaan uit "het jaarverslag" en de "jaarrekening".

De programmarekening en de paragrafen vormen samen het jaarverslag. In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar. De paragrafen maken deel uit van het jaarverslag en vallen dus niet onder de controle van de jaarrekening. Primair object van de accountantscontrole (op grond van Artikel 213 van de Gemeentewet) is het overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting zoals in het boekwerk "jaarrekening 2014" is opgenomen.

De inhoud van het jaarverslag hebben wij 'marginaal getoetst'. Deze toetsing blijft beperkt tot het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag en de jaarrekening. De accountantscontrole omvat daarom geen oordeel over de inhoudelijke juistheid (en volledigheid) van de informatieverstrekking in het jaarverslag.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening.

3.2 Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is op 1 januari 2013 in werking getreden.

De WNT stelt maxima aan de bezoldiging van topfunctionarissen. In de WNT wordt het begrip topfunctionaris nader gedefinieerd; het wetsvoorstel 'Aanpassingswet WNT' benadrukt dat alleen sprake is van een topfunctionaris als sprake is van leidinggeven aan de gehele organisatie. In de WNT worden ook maxima aan bezoldiging van de topfunctionaris gesteld (2014: € 230.474). De maximale bezoldiging van topfunctionarissen in deeltijd of met een aanstelling korter dan 12 maanden in een boekjaar wordt verhoudingsgewijze omgerekend. De WNT bevat een openbaarmakingsverplichting van de bezoldiging van topfunctionarissen via de jaarrekening van de organisatie en inzending aan de (vak)minister. Voor andere functionarissen geldt alleen een openbaarmakingsverplichting bij overschrijding van de bezoldigingsnorm.

In de jaarrekening van gemeente Rijswijk over boekjaar 2014 is op juiste wijze rekening gehouden met de bepalingen uit de WNT.

3. Kwaliteit verslaggeving

3.3 Kwaliteit toelichting jaarrekening

Wij constateren dat in de toelichting op het overzicht van baten en lasten 2014 in de jaarrekening een toelichting wordt gegeven op de afwijkingen (exclusief uren) van het saldo van baten en lasten in plaats van afzonderlijk voor de baten en voor de lasten. Hierdoor is het mogelijk dat afwijkingen waarbij zowel de baten als de lasten zijn toegenomen, maar geen betrekking op elkaar hebben, niet tot uitdrukking komen in de analyse. Wij adviseren u om na te gaan of de behoefte aanwezig is om deze splitsing wel in de toelichting per programma op te nemen. Voor het inzicht richting de Raad adviseren wij dit inzichtelijk te maken.

De toelichting op de balans voldoet aan de wettelijk gestelde voorschriften vanuit het BBV. Wij constateren wel dat de toelichtingen op sommige onderdelen beperkt is voor het inzicht van de gebruiker van de jaarrekening zoals de overlopende passiva. Wij zullen een aantal best practices aanleveren om aan te geven hoe andere gemeenten een toelichting op de balans verantwoorden.

Wij adviseren u om na te gaan of de huidige toelichting voor de gebruikers van de jaarrekening voldoende inzicht verschaft zodat deze input voor de jaarrekening 2015 kan worden gebruikt.

4. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

4.1 Voorziening dubieuze debiteuren (inclusief sociale zaken debiteuren) → schattingen herzien

De gemeente Rijswijk hanteert vaste uitgangspunten voor het bepalen van de voorziening dubieuze debiteuren (exclusief sociale zaken debiteuren) voor posten < € 5.000:

- Openstaande vorderingen < 1 jaar worden voor 10% voorzien
- Openstaande vorderingen > 1 jaar worden voor 20% voorzien
- Openstaande vorderingen > 2 jaar worden voor 40% voorzien
- Openstaande vorderingen > 3 jaar worden voor 60% voorzien
- Openstaande vorderingen > 4 jaar worden voor 80% voorzien
- Openstaande vorderingen > 5 jaar worden voor 100% voorzien

Voor openstaande debiteuren > € 5.000 wordt op individueel niveau beoordeeld of deze dienen te worden voorzien.

Op basis van de oninbare boekingen in 2014 lijkt de voorziening voor dubieuze debiteuren niet onaannemelijk. Wij adviseren de organisatie om de gehanteerde uitgangspunten voor het bepalen van de voorziening dubieuze debiteuren met enige regelmaat te toetsen aan de realisatie. Dit om na te gaan of de gemaakte schattingen wel of niet realistisch zijn en of dat deze nog aangepast dienen te worden.

4. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

4.2 Vordering Modulus

In de jaarrekening 2014 is, evenals in 2012 en 2013, een vordering van € 3,4 miljoen exclusief BTW opgenomen op Modulus Projectontwikkeling B.V. Inzake de vordering loopt een juridische procedure. Modulus weerlegt de vordering van de gemeente Rijswijk. Bij eindvonnis van 17 september 2014 heeft de rechtbank de vordering jegens Modulus Projectontwikkeling toegewezen en de vorderingen voor het overige (tegen de bestuurders en tegen Modulus Rijswijk c.s.) afgewezen. Op 15 december 2014 is de gemeente Rijswijk hier tegen in hoger beroep gegaan, om de afwijzing van de vordering uit hoofde van bestuursdersaansprakelijkheid te bestrijden.

De onzekerheid met betrekking tot deze vordering betreft met name de invorderbaarheid van de vordering. In de jaarrekening 2013 heeft de gemeente Rijswijk deze vordering toegelicht als financieel risico in de paragraaf weerstandsvermogen. In de jaarrekening 2014 is deze vordering voor 75% voorzien (exclusief BTW). De gemeente heeft ten opzichte van 2013 de vordering dus voorzichtiger gewaardeerd in de jaarrekening door het eindvonnis wat de rechtbank heeft uitgesproken. Het betreft hier een schatting waardoor de werkelijkheid kan afwijken.

4. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

4.3 Bouwgrondexploitatie Rijswijk Buiten

Voor de grondexploitatie Rijswijk Buiten is opnieuw een geactualiseerde herziene meerjarenprognose opgesteld die nog in het besluitvormingsproces zit. De Raad dient nog te besluiten over een aantal beleidskeuzen waarna de geactualiseerde meerjarenprognose definitief kan worden. Volgens deze prognose kan het plan nog steeds budgettair neutraal worden ontwikkeld. Gezien de aard en omvang van het project is er echter sprake van een aantal onzekerheden die een grote impact kunnen hebben. De risico's met betrekking tot het project zijn door u in kaart gebracht en gekwantificeerd doormiddel van de verwachte financiële impact en de verwachte kans dat het risico zich voordoet. Ter dekking van deze risico's is in de grondexploitatie een bedrag opgenomen ter dekking van onvoorziene kosten. Wij hebben vastgesteld dat het bedrag voor onvoorziene kosten en de risico's nagenoeg gelijk aan elkaar zijn waardoor er binnen de huidige calculatie geen ruimte is om aanvullende risico's op te vangen. Tot op heden constateren wij dat door beleidskeuzen de exploitatie op nihil blijft sluiten. In de toelichting op de balans en de paragraaf Rijswijk Buiten wordt uitgebreid ingegaan op de project risico's / onzekerheden die in het project zitten. Hiermee vinden wij dat transparant inzicht wordt gegeven.

Tijdens onze controle op de verwachte verwervingskosten hebben we voor onze selecties een taxatierapport ontvangen uit 2011. Indien er indicaties zijn worden de verwachte verwervingskosten wel aangepast. Dit hebben wij voor onze selectie ook vastgesteld. Wij adviseren u om elke twee jaar een geactualiseerd taxatierapport op te vragen. Wij constateren dat in 2015 wederom taxaties hebben plaatsgevonden.

4.4 Voorziening welzijnsaccomodatie (MOP)

In de jaarrekening is een voorziening opgenomen voor groot onderhoud aan welzijnsaccomodaties. De voorziening heeft een omvang van € 99.361. De stortingen hebben plaatsgevonden op basis van een verouderd meerjarenonderhoudsplan. De voorziening geeft derhalve geen betrouwbare weergave van het te verwachten onderhoud. Wij hebben van u vernomen dat voor 2015 een herzien meerjarenonderhoudsplan zal worden opgesteld. Tijdens onze jaarrekeningcontrole hebben wij hiervan ook e.a. aan stukken gehad vanuit het extern bureau dat hierbij is betrokken. Het vormen van een onderhoudsvoorziening is geen verplichting vanuit de BBV. Het is ook toegestaan om kosten direct via de staat van baten en lasten te verantwoorden. Als de keuze is gemaakt om een voorziening op te nemen dient deze echter wel te zijn onderbouwd met een actueel meerjarenonderhoudsplan. Wij bevelen aan om het herziene meerjarenonderhoudsplan op korte termijn definitief te maken.

4. Bevindingen naar aanleiding van de eindejaarscontrole

4.5 Voorziening onderhoud gemeentelijk vastgoed

Aan de voorziening onderhoud gemeentelijk vastgoed is in 2014, net als in 2013, geen storting meer gedaan in deze voorziening. Dit aangezien de woningen binnen afzienbare termijn zullen worden verkocht. In 2014 heeft er geen groot onderhoud meer plaatsgevonden. Wij adviseren u na te gaan in hoeverre de onderhoudsvoorziening nog zal worden aangewend en het restant vrij te laten vallen.

5. Bevindingen ten aanzien van de interne beheersing

5.1 Werkzaamheden

Als onderdeel van onze controle van de jaarrekening van de gemeente hebben wij een onderzoek ingesteld naar de administratieve organisatie en de interne beheersingsmaatregelen bij de organisatie.

Onze werkzaamheden waren primair gericht op:

- Inventariseren van de opzet van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen interne beheersingsmaatregelen;
- Vaststellen bestaan en werking van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing voor zover relevant voor de jaarrekeningcontrole.

5.2 Bevindingen

Wij zijn van mening dat de organisatie over het algemeen een voldoende beheersing heeft van haar bedrijfsprocessen. Voor onze bevindingen vanuit de interne beheersing verwijzen wij ook naar de managementletter 2014 naar aanleiding van de interim-controle 2014. Hieronder geven wij voor de belangrijkste punten de opvolging weer.

5.2.1 Constateringen bij VIC WWB-uitkeringen en de opvolging

In 2014 heeft er interne controle op de WWB plaatsgevonden. Hierbij zijn 31 dossiers geselecteerd waarvan er 2 onzeker waren en vier dossiers rechtsmatigheidsfout bevatten. Naar aanleiding van deze bevindingen is vanuit de IC op de onderdelen waarbij er fouten zijn geconstateerd 10 extra selecties gemaakt (totaal 30 extra selecties) en twee extra selecties in verband met een nieuwe BBZ consulent (totaal 32 selecties). Hierbij zijn geen fouten of onzekerheden geconstateerd. De geconstateerde fouten hebben zich dus niet doorgezet. Er vindt een controle plaats door de sectiechef voor het goedkeuren van de beschikking. Gezien de constateringen vanuit de interne controle is deze controle inhoudelijk aangescherpt. Wij adviseren u om zorg te dragen dat de inhoudelijke controle door de tweede functionaris op adequaat niveau blijft.

Gezien de constateringen hebben wij aanvullende data analyses verricht waarbij opvallendheden nader zijn geanalyseerd. Naar aanleiding van deze analyse is slechts 1 afwijking geconstateerd van circa € 700 die niet verklaarbaar is maar incidenteel van karakter.

5. Bevindingen ten aanzien van de interne beheersing

5.2.2 Registratie van onder budgethouders/mandaten

De autorisatie van inkoopfacturen vindt met name plaats vanuit de workflow in de financiële administratie door de budgethouder. Daarnaast worden facturen ook incidenteel handmatig goedgekeurd door de budgethouder. De mandaatregeling is vastgesteld op basis van functieniveaus. Op basis hiervan zijn diverse mandaten doorgelegd naar diverse medewerkers. Dit is echter niet geformaliseerd. Wij adviseren om zorg te dragen dat mandaten die worden doorgelegd naar andere medewerkers ook worden geformaliseerd.

5.3 Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij onderzoeken de geautomatiseerde gegevensverwerking in opzet en bestaan voor zover wij dat noodzakelijk achten in het kader van de controle van de jaarrekening. De accountantscontrole kan daarom leiden tot andere constateringën dan wanneer een gericht onderzoek naar de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zou plaatsvinden.

Naar aanleiding van de controle constateren wij het volgende.

Wachtwoord policy financiële administratie

Wij hebben vastgesteld dat de gemeente Rijswijk gebruik maakt van de standaard instellingen ten aanzien van de wachtwoordpolicy van de financiële administratie, hetgeen betekent dat geen wachtwoordpolicy is ingericht. Wij adviseren om eisen te stellen aan de lengte, complexiteit, het maximaal aantal inlogpogingen waarna het account automatisch wordt geblokkeerd en geldigheidsduur van wachtwoorden. Ten aanzien van de wachtwoordpolicy voor toegang tot de netwerkomgeving van de gemeente Rijswijk hebben wij vastgesteld dat deze wel voldoet aan de gestelde eisen.

6. Financiële positie en resultaat

6.1 Resultaat boekjaar

Uit de jaarrekening volgt een batig rekeningsaldo, na resultaatbestemming, van € 4.610.000 terwijl in de aangepaste begroting 2014 was uitgegaan van een batig rekeningsaldo van € 1.761.000.

Het resultaat voor bestemming bedraagt € 4.780.000 positief, terwijl in de aangepaste begroting 2014 was uitgegaan van een positief saldo van € 1.036.000. De afwijking wordt veroorzaakt door meerdere zaken en is niet eenduidig aan te geven.

Voor een analyse van het verschil tussen het rekeningresultaat over het boekjaar en de aangepaste begroting verwijzen wij naar de inleiding van de jaarstukken 2014 gemeente Rijswijk. Gezien de omvang van de afwijking tussen de aangepaste begroting en de realisatie adviseren wij u om zorg te dragen dat aanpassingen die nodig zijn in de begroting tijdig worden geconstateerd en worden verwerkt in de aangepaste begroting. Wij adviseren na te gaan hoe dit beter in de P&C-cyclus kan worden belegd.

6.2 Weerstandsvermogen

In de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" is een toelichting opgenomen op de weerstandscapaciteit van de gemeente. Op basis van de geïdentificeerde risico's op basis van een gewogen gemiddelde van financiële impact en kans via de risicomanagementtool NARIS wordt berekend welk bedrag benodigd is ter dekking van de geïdentificeerde risico's. Het berekende risicobedrag is € 7,0 miljoen (2013: € 8,6 miljoen). Met een zekerheidspercentage van 90% bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 6,3 miljoen (2013: € 7,9 miljoen).

De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 16,9 miljoen waarmee de ratio weerstandsvermogen uitkomt op 2,7 welke geclassificeerd wordt als uitstekend.

7. Single Information Single Audit (SiSa)

Geen controleverschillen in de SiSa bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten, Artikel 5 lid 4, dienen wij te rapporteren over de fouten en onzekerheden van de SiSa regelingen.

Code	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
D9	Onderwijs achterstanden beleid (OAB) 2011-2015	NVT	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gemeente 2014	NVT	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) totaal 2013	NVT	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Wwb gemeente 2014	NVT	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2014	NVT	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling.
G5	Wet participatiebudget (Wpb) gemeente 2014	NVT	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling
G5	Wet participatiebudget (Wpb) totaal 2013	NVT	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling

8. Overige aandachtspunten

8.1 Overige dienstverlening -> onafhankelijkheid accountant

In het verlengde van de Nadere Voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant, bevestigen wij dat naar ons oordeel, de onafhankelijke positie in overeenstemming is met de wettelijke en beroepsvoorschriften. Tevens bevestigen wij dat de objectiviteit gedurende het afgelopen boekjaar niet is aangetast.

In onze controleaanpak zijn diverse maatregelen opgenomen die de onafhankelijkheid dienen te waarborgen. Periodiek wordt de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften beoordeeld. De leden van ons controleteam moeten jaarlijks hun onafhankelijkheid (schriftelijk) bevestigen.

De door ons voor de gemeente Rijswijk verrichte werkzaamheden zijn alle controle gerelateerde werkzaamheden geweest c.q. onderzoek naar financiële overzichten.

8.2 Fraude

Bij de uitvoering van de werkzaamheden hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240. *"De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten"*.

Het College is primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. is verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag. Zij dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Tijdens de controle van de jaarrekening inventariseren wij de frauderisico's binnen uw organisatie en beoordelen wij de interne beheersingsmaatregelen die gericht zijn op het voorkomen en ontdekken van fraude. Tijdens de beoordeling bleek ons dat binnen uw organisatie reeds de nodige aandacht wordt besteed aan de onderwerpen fraude en integriteit. U heeft aangegeven belang te hechten aan een adequate beheersing van frauderisico's.

9. Landelijke ontwikkelingen

In deze paragraaf nemen wij actuele ontwikkelingen op die een rol spelen binnen uw sector.

Bij onze controle hebben wij onderstaande punten niet in alle gevallen specifiek beoordeeld of toegepast op uw organisatie. Wij zijn vanzelfsprekend bereid om met u van gedachten te wisselen over de gevolgen en beantwoording van mogelijke vraagstukken voor uw organisatie.

9.1 Wijziging wet Gemeenschappelijke regelingen (Wgr)

Per 1 januari 2015 is de wijziging van de Wgr in werking getreden. Dit betekent dat organisaties tot 1 januari 2016 de tijd hebben om bestaande regelingen aan te passen. De wijzigingen hebben betrekking op:

- Introductie van bedrijfsvoeringsorganisatie: nieuwe samenwerkingsvorm die zich kenmerkt door een eenvoudige bestuurlijke structuur en het hebben van rechtspersoonlijkheid.
- Wijziging in de planning- en controlcyclus en versterking positie van raden: met name de wijziging van uiterste datum naar 15 april voor het indienen van algemene en financiële kaders en de jaarrekening aan de gemeenteraden is van belang.
- Aanpassingen bestaande gemeenschappelijke regelingen i.k.v. besluitvorming over uitbreiding van overgedragen bevoegdheden en de omvang en samenstelling van het dagelijks en algemeen bestuur.

Wij adviseren de consequenties voor uw organisatie te bekijken en waar nodig de gemeenschappelijke regeling aan te passen.

9. Landelijke ontwikkelingen

9.2 Individueel keuzebudget

Op 15 juli 2014 is het principeakkoord cao gemeente 2013-2015 overeengekomen. Hierin is onder meer opgenomen dat het IKB, individueel keuzebudget, uiterlijk op 1 januari 2017 zal worden ingevoerd. De IKB sluit aan bij de wens voor meer keuzevrijheid voor de werknemer en is daarmee een verdere stap in de modernisering van de arbeidsvoorwaarden voor de sector. Door middel van het IKB is invulling op individuele basis mogelijk.

Het IKB is een persoonlijk budget dat gaat bestaan uit de middelen die nu nog horen bij de:

- Vakantietoelage
- Eindejaarsuitkering
- Levensloopbijdrage
- bovenwettelijk verlof van 14,4 uur

Op het moment dat de IBK in werking treedt vervallen bovenstaande arbeidsvoorwaarden. Door middel van de invoering van de IKB krijgt de werknemer de volgende keuzemogelijkheden:

- Verlof
- Uitbetaling
- Reservering
- Levensloopverlof voor rechthebbenden
- Inkoop extra pensioen
- (onbelaste) pensioen/training
- Premie IPAP-verzekering

Werkgevers kunnen besluiten, dat naast het IKB ook andere arbeidsvoorwaarden in dit keuzemodel als bron ingezet kunnen worden. Wij adviseren u om tijdig te starten met de voorbereidingen voor het invoeren van het IKB. Daarnaast moet u rekening houden met een eenmalige last in het jaar voorafgaand aan de invoering van het IKB. Door de invoering van IKB is er sprake van een eenmalige verplichting tot betaling van vakantiegeld over de periode juni-december van het voorliggende boekjaar.

9. Landelijke ontwikkelingen

9.3 Vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen

Vanaf 1 januari 2016 zijn overheidsondernemingen waaronder gemeenten en gemeenschappelijke regelingen verplicht om vennootschapsbelasting (Vpb) af te dragen over de winstgevende activiteiten. Deze wetswijziging heeft een flinke impact op gemeenten. Het in kaart brengen van alle gemeentelijke activiteiten, bepalen welke daarvan Vpb-plichtig worden en welke vrijstellingen toepasbaar zijn, vergt een uitdagende inspanning. Een tijdige voorbereiding is daarom zeer aan te raden.

Momenteel zijn overheidsondernemingen alleen Vpb-plichtig voor bepaalde, limitatief omschreven ondernemingsactiviteiten. Dat gaat veranderen. Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zijn onder de nieuwe wet in principe Vpb-plichtig voor alle werkzaamheden, die als een ondernemingsactiviteit kunnen worden aangemerkt. De memorie van toelichting vermeldt dat er door de wet omstreeks 5.000 entiteiten Vpb-plichtig worden. De kans is reëel dat uw gemeente-activiteiten daar ook toe behoren.

De uitbreiding van de Vpb-plicht is tot stand gekomen onder druk van de Europese Commissie. De Europese Commissie beschouwt het als verboden staatssteun en als een verstoring van de concurrentieverhoudingen, dat bepaalde overheidsondernemingen op dit moment niet Vpb-plichtig zijn. De wet zal op 1 januari 2015 in werking treden en op boekjaren die aanvangen in 2016 voor het eerst toepassing vinden. De uitgestelde werking (één jaar) is nodig om gemeenten in staat te stellen zich op de Vpb-plicht voor te bereiden.

Welke activiteiten zijn Vpb-plichtig?

Gemeenten verrichten een grote diversiteit aan activiteiten. Zij dienen voor elke activiteit afzonderlijk te beoordelen of die activiteit een onderneming vormt. Als dat het geval is, bestaat de volgende stap uit het in kaart brengen welke opbrengsten, welke kosten en welke vermogensbestanddelen aan die activiteit worden toegerekend (vermogensetikettering). De laatste stap bestaat uit een onderzoek of (een deel van) de ondernemingswinst is vrijgesteld. De wet bevat namelijk enkele vrijstellingen. In de aangifte Vpb worden uiteindelijk alle resultaten van alle ondernemingen gezamenlijk verwerkt.

9. Landelijke ontwikkelingen

9.3 Vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (vervolg)

Wat is een onderneming?

De wet bepaalt dat gemeenten Vpb-plichtig worden 'voor zover zij een onderneming drijven'. Van het drijven van een onderneming is sprake als:

- Door een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid
- wordt deelgenomen aan het economische verkeer
- met het oogmerk daarmee winst te behalen, welke winst ook redelijkerwijs te verwachten valt.

In de jurisprudentie wordt al snel aangenomen dat er sprake is van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid. Voor deelname aan het economische verkeer is vereist dat de activiteiten worden verricht buiten de eigen kring. Wanneer een repro-afdeling, salarisadministratie of ICT-afdeling van een gemeente, *uitsluitend* voor het gemeentelijk apparaat werkt, is er geen deelname aan het economische verkeer (en vormt de desbetreffende afdeling geen onderneming). Bij het innen van marktgelden en parkeerbelasting is er bijvoorbeeld wél deelname aan het economische verkeer.

De derde eis - het winstoogmerk - is ruimer dan men op grond van het spraakgebruik zou vermoeden. Aan de eis van 'winstoogmerk' is voldaan als er geregeld overschotten worden behaald, ook al wordt er niet naar winst gestreefd.

Welke vrijstellingen zijn er?

Als de ondernemingsactiviteit voldoet aan bepaalde (in de wet omschreven) voorwaarden, is de winst vrijgesteld die de gemeente met de desbetreffende activiteit behaalt. Er zijn drie vrijstellingen:

- Er is een vrijstelling voor interne activiteiten.
- Ook is er een vrijstelling voor activiteiten die de gemeente verricht in verband met de uitoefening van een overheidstaak of van een publiekrechtelijke bevoegdheid, tenzij met die activiteit in concurrentie wordt getreden (zoals bijvoorbeeld ingeval van re-integratie van werkzoekenden).
- Tot slot zijn bepaalde activiteiten vrijgesteld die in het kader van een publiekrechtelijk samenwerkingsverband worden verricht, zoals een centrumgemeenteconstructie.

9. Landelijke ontwikkelingen

9.3 Vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (vervolg)

Onderneem tijdig actie

Voor veel gemeentelijke activiteiten is snel te bepalen dat die niet onder de Vpb-plicht vallen. Er zijn echter ook activiteiten waarvan dat niet evident is, zoals het innen van pachtgelden bij kermisexploitanten, de exploitatie van markt- en veilinghallen, het beheer van een parkeergarage, re-integratie in het kader van sociale werkvoorziening, exploitatie van sporthallen en zwembaden, vervoer of de verkoop van (bouw)grond. En als er sprake is van een ondernemingsactiviteit, welke opbrengsten en kosten kunnen er dan aan worden toegerekend? Is een vrijstelling van toepassing of kan die van toepassing worden door een iets andere structurering van de desbetreffende activiteit? Een goede voorbereiding op de wet voorkomt onaangename verrassingen en beperkt de financiële gevolgen voor uw organisatie. Kortom, gebruik het voorbereidingsjaar 2015 en onderneem tijdig actie!